

Vergaderjaar 2014–2015

31 311

Zelfstandig ondernemerschap

Nr. 147

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 maart 2015

Bijgevoegd treft u de rapportage van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) over de herbeoordelingen door banken van rentederivaten bij niet-professionele MKB-ondernemingen¹.

De AFM heeft banken halverwege vorig jaar opgeroepen om hun dienstverlening met betrekking tot alle uitstaande rentederivaten bij niet-professionele MKB-ondernemingen opnieuw te beoordelen.² De banken hebben hieraan gehoor gegeven. Het proces van herbeoordelen bestaat uit twee fasen. In de eerste fase wordt, op basis van hetgeen is vastgelegd in klantdossiers, beoordeeld in hoeverre de dienstverlening ten tijde van het afsluiten van het rentederivaat passend is geweest en in hoeverre het afgesloten product geschikt was voor de klant. Verder wordt beoordeeld in hoeverre gedurende de looptijd van het product sprake is geweest van passende dienstverlening. De banken voeren deze herbeoordelingen zelf uit. In de tweede fase wordt – in de gevallen dat de dienstverlening in het verleden niet-passend of onzorgvuldig is geweest – door banken een oplossing geboden aan de betrokken MKB-onderneming. De AFM houdt door middel van steekproeven bij alle banken toezicht op dit proces en of de herbeoordelingen en geboden oplossingen voldoen aan de geformuleerde uitgangspunten. Met de bijgevoegde rapportage geeft de AFM inzicht in de stand van zaken per eind december 2014.

De AFM heeft bij de banken uitvraag gedaan naar de stand van zaken op 31 december 2014. Op dat moment was 55% van de dossiers van kwetsbare klantgroepen herbeoordeeld en ongeveer 15% van alle dossiers. De AFM geeft daarbij aan dat banken verder hadden moeten en kunnen zijn. De herbeoordeling heeft vertraging opgelopen, doordat de kwaliteit aanvankelijk te wensen overliet. Uit steekproeven van de AFM bleek dat de banken één op de vijf dossiers niet goed genoeg hadden

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Dit betreft alle rentederivaten die op de peildatum 1 april 2014 uitstonden bij niet-professionele MKB-ondernemingen.

herbeoordeeld. De AFM heeft er vervolgens op aangedrongen dat banken de herbeoordeling van diverse dossiers voor een tweede keer uitvoeren of de betreffende dossiers op aanvullende aspecten toetsen. Ik ben met de AFM van mening dat de kwaliteit van de herbeoordeling voorop moet staan; zonder een zorgvuldige herbeoordeling is het niet mogelijk tot passende oplossingen te komen. De kwaliteit van het proces en de uitvoering van de herbeoordelingen is volgens de AFM nu grosso modo voldoende. De AFM geeft aan evenwel met dezelfde intensiteit steekproeven te blijven uitvoeren.

Het aantal afgeronde herbeoordelingen waarover banken bevindingen hebben gerapporteerd is volgens de AFM nog te beperkt om algemene conclusies te trekken over de uitkomsten. Daar komt bij dat de uitkomsten tot nu toe volgens de AFM niet per se representatief zijn voor alle klantdossiers, omdat deze voornamelijk betrekking hebben op de herbeoordeling van de dossiers van kwetsbare klantgroepen. Met deze kanttekeningen is het beeld van de herbeoordelingen door banken tot dusver dat ongeveer 43% van de dossiers bevindingen bevatten. De gerapporteerde bevindingen zien met name op gebrekkige informatieverstrekking, onvolledige inventarisatie van klantgegevens en onvolledige dossiervorming. De banken stellen dat er slechts in beperkte mate sprake is van niet-passend advies of ongeschikte dienstverlening. Gebrekkige informatieverstrekking, onvolledige inventarisatie van klantgegevens en onvolledige dossiervorming kunnen echter leiden tot de bevinding dat sprake was van niet-passend advies of ongeschikte dienstverlening. De AFM zal nader rapporteren als zij een betrouwbare uitspraak kan doen over de uitkomsten van de herbeoordeling. Zij verwacht dat dit in de loop van dit jaar mogelijk is.

Omdat de uitkomsten van de herbeoordelingen de basis vormen voor het bieden van oplossingen, is het aantal oplossingen dat banken tot nu toe aan klanten hebben aangeboden nog zeer beperkt. De AFM geeft aan dat de meest cruciale fase in de herbeoordeling, de tweede fase, nog komt maar waar nodig bieden de banken nu al oplossingen aan kwetsbare klantgroepen. Een voorbeeld van een dergelijke oplossing is het aanpassen van het rentederivaat, zodat deze beter aansluit op de lening. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het ongedaan maken van een beperkte *overhedge*.

Alle banken hebben ondertussen de herbeoordeling van de dossiers van kwetsbare klantgroepen afgerond. Voorts hebben vijf van de zes banken aangegeven de herbeoordeling van alle dossiers uiterlijk medio dit jaar af te ronden. Eén bank geeft aan dat de herbeoordeling van alle dossiers zal doorlopen tot eind 2015. Alle banken hebben daarnaast toegezegd om alle klanten (bij wie dit nodig is) uiterlijk eind 2015 een oplossing te hebben geboden. De AFM zal gedurende het jaar communiceren over de voortgang. In het eerste kwartaal van 2016 verwacht de AFM een rapportage uit te brengen met de eindstand ten aanzien van de herbeoordelingen en aangeboden oplossingen.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem